

Список використаних джерел

1. Божкова В. В., Чикалова А. С. Виставкова діяльність як ефективний інструмент просування промислової продукції на нові ринки збуту // Маркетинг і менеджмент інновацій. 2015. № 3. С. 11–19.
2. Вдовічен А. А., Вдовічена О. Г. Організація виставкової діяльності: навчальний посібник. Чернівці: Технодрук, 2018. 264 с.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, старший викладач Остапенко А.К.

РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ КУЛЬТУРИ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Линчак В.О.

*Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: lynchak.vitalii521@vu.cdu.edu.ua*

Для успішного розвитку культури будь-якої країни важливо здійснювати якісне управління всіма галузями, що вона охоплює. Держава виступає одним з провідних інструментів формування стратегії розвитку усіх закладів сфери культури та освіти, оскільки їй належить право здійснювати контроль за цим процесом, вдаючись до залучення фінансових, технічних, нематеріальних ресурсів для регулювання стратегії розвитку закладів культурної сфери. Метою діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування є побудова успішної соціально-економічної системи суспільства, у якій людина розглядається найвищою цінністю, а людський капітал є ключовим елементом вітчизняного багатства країни. Досягнення цієї мети здійснюється за допомогою відповідного нормативно-правового поля.

Проблема реалізації державної політики у сфері культури є актуальною і різні її аспекти представлено в наукових дослідженнях В. Дереди, І. Костира, Л. Саракун, В. Куйбіди, А. Ткачук, Т. Забуковець-Ковачич, О. Берданової, В. Вакуленко та ін.

Регулювання сфери культури на місцевому рівні здійснюється через нормативно-правову базу стратегічного планування місцевого розвитку, яку умовно можна поділити на такі блоки, як:

- перший – встановлює місце та роль органів місцевого самоврядування в організуванні та реалізації процесу управління розвитком певного регіону, як наприклад, за допомогою формування та реалізацію стратегій місцевого розвитку;
- другий – визначає базові основи стратегічного планування на регіональному та місцевому рівнях (від держави до конкретної території);
- третій – розкриває особливості участі юридичних та фізичних осіб у процесі формування і реалізації стратегії місцевого розвитку.

Нормативно-правові база першого блоку визначає умови, відповідно до яких органи місцевого самоврядування мають змогу самостійно розробляти й реалізовувати програми, зокрема і стратегії розвитку території. Основним підґрунтям цього блоку є Конституція України. Також до цього блоку зараховують Закони України «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про місцеві державні адміністрації».

До другого блоку зараховують такі правові документи, як: Законів України: «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про стимулювання розвитку регіонів», «Про державні цільові програми», «Про Концепцію державної регіональної політики», «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування регіональних стратегій розвитку» та інші.

До третього блоку відносять документи такого типу: Закони України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики», Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про роботу центральних і місцевих органів виконавчої влади щодо забезпечення відкритості у своїй діяльності, зв'язків з громадськістю та взаємодії із засобами масової інформації».

Для того, щоб забезпечити реалізацію державної політики регіонального розвитку, здійснити узгодження довгострокових державних можливостей та пріоритетів регіонального розвитку з стратегічними цілями розвитку регіонів обласні та міські державні адміністрації з органами місцевого самоврядування, враховуючи думку громадськості та норми Державної стратегії регіонального розвитку розробляють регіональні стратегії розвитку та забезпечують їх реалізацію.

О. Берданова та В. Вакуленко зазначають, що у ході розробки стратегічного плану розвитку території обов'язково враховують основні цілі та завдання Стратегії економічного та соціального розвитку України, Державної стратегії регіонального розвитку, а також регіональних стратегій розвитку областей; стратегії розвитку конкретних галузей економіки [1, с. 19]. А це означає, що стратегічний план місцевого розвитку узгоджується із стратегічними завданнями вищеназваних стратегічних документів.

Програмні документи регіонального значення поділяються на короткострокові, середньострокові, довгострокові. Довгострокові програмні документи розкривають напрями розвитку, стратегічні завдання та структурні пропорції соціальної сфери та економіки загалом. Середньострокові програмні документи створюються на базі довгострокових документів і розкривають умови соціально-економічного розвитку, дії та заходи на середньострокову перспективу для досягнення стратегічних цілей. Короткострокові документи створюються на основі середньострокових, визначають завдання та цілі, умови розвитку на наступний рік.

Як правило на довгостроковий термін (більше п'яти років) розробляються такі документи: Стратегія економічного та соціального розвитку України; Державна стратегія регіонального розвитку; Регіональні стратегії розвитку областей, міст, районів; Стратегії розвитку галузей економіки.

Державою розроблена Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки. Вона є основним орієнтиром для розробки секторальних стратегій розвитку та координації державної політики у різних сферах [2]. На базі згаданої стратегії розробляється стратегія розвитку конкретної області. Розглянемо більш детально Стратегію розвитку Черкаської області на період 2021–2027 роки. Ця стратегія виступає основним документом, який вказує на ключові вектори розвитку Черкаського регіону на довгостроковий період. Як зазначено в розділі «Сфера культури» стратегії в області станом на 2019 рік функціонувало «720 бібліотек; 724 будинки культури, клубів, центрів культури і дозвілля; 42 початкові спеціалізовані мистецькі навчальні заклади; 2 вищі мистецькі навчальні заклади I–II рівнів акредитації; 2 театри, які мають статус «академічний»; 2 концертні заклади; 10 об'єктів кінопоказу» [3].

Звернемо увагу на об'єкти культурного призначення, які виступають найвизначнішими туристичними місцями та подіями області: національний дендрологічний парк «Софіївка», Національний історико-культурний заповідник «Чигирин», Національний заповідник «Батьківщина Тараса Шевченка», Тарасова (Чернеча) гора, трипільське поселення у с. Легедзине Тальнівського району, урочище «Холодний Яр», гірськолижний спортивно-оздоровчий комплекс «Водяники». У ході складання плану заходів з реалізації Стратегії 2021–2023 роки враховуються особливості функціонування цих важливих культурних об'єктів. У цьому плані зазначено, що він спрямований на «використання основних економічних можливостей області, соціальну інтеграцію, розвиток інфраструктури, захист довкілля з урахуванням збереження природних, культурних та історичних ресурсів і надбань» [4]. Окрім цього планом реалізації Стратегії передбачається розвиток державного історико-культурного заповідника «Трипільська культура»; збереження об'єктів культурної спадщини Черкаської області; посилення міжрегіональної співпраці та міжнародного співробітництва у сфері культури та освіти; проведення історичних та культурологічних досліджень; розвиток та підтримка молодіжних культурних ініціатив тощо.

На основі Стратегії розвитку Черкаської області на період 2021–2027 роки розробляються документи розвитку культурної діяльності в районах, територіальних громадах та містах області, у яких детально зазначено завдання, пов'язані з розвитком закладів культури та інших об'єктів культурної інфраструктури.

Отже, з метою провадження державної політики в сфері культури розробляється Державна стратегія регіонального розвитку, яка стає основою для формування стратегії розвитку кожної області і вони реалізуються через конкретні плани та програми у чітко визначений період.

Список використаних джерел

1. Берданова О., Вакуленко В. Стратегічне планування місцевого розвитку: практичний посібник; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO. К. : ТОВ «Софія-А». 2012. 88 с.
2. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>
3. Стратегія розвитку Черкаської області на період 2021–2027 роки. URL: <http://strategy2027-ck.gov.ua/wp-content/uploads/2021/01/Strategiya-rozvytku-CHerkaskoyi-oblasti-2021-2027.pdf>
4. План реалізації Стратегії розвитку Черкаської області на період 2021–2023 роки. URL: <http://strategy2027-ck.gov.ua/wp-content/uploads/2021/06/PLAN-REALIZATSIYI-STRATEGIYI-2021-2023-NOVA-REDAKTSIYA-1.pdf>

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент Ткаченко В.В.

РОЛЬ ЛІДЕРА-МЕНЕДЖЕРА У ФОРМУВАННІ КУЛЬТУРИ ОРГАНІЗАЦІЇ

Лядецька Є.М.

*Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: lyadeczka.yevgeniya@vu.cdu.edu.ua*

Лідерство – мистецтво управління, є невід’ємною частиною соціокультурних закладів. Сучасний світ не може існувати без професійних лідерів. Кожен лідер має свій стиль, тип та модель управління. Він формує корпоративну культуру та згуртовує працівників.

Дослідження, що проводилися в останні десятиліття в галузі лідерства, показали, що компетентне управління діяльністю організацій є важливою умовою їхньої ефективності. Англійський керівник бізнесу Бернард Ч. вважає, що організація є групою людей, діяльність якої свідомо координується для досягнення мети або цілей [6]. Виходячи з цього визначення будь-яка організація (міністерство, вищий навчальний заклад, лікарня, церква, великі підприємства або підприємства малого бізнесу) має відповідати таким вимогам:

організація повинна складатися з двох або більше осіб, які є свідомо створеною формальною групою, призначеною для здійснення будь-якої спільної діяльності; – організація повинна мати мету діяльності. Таких цілей може бути безліч, і вони можуть мати різноманітний характер. Основною метою діяльності будь-якої організації є задоволення потреб окремих людей та суспільства загалом у товарах чи послугах, виробництво яких має намір здійснювати організація;

спільна діяльність працівників потребує організації та координації їх зусиль, спрямованих на виробництво товарів чи послуг. Одна особа сама керує лише собою [7].

Лідерство є основним суб’єктом формування корпоративної культури, яка є невід’ємною частиною кожного закладу. Явище культурної корпорації було